

Remissyttrande

Finansdepartementet
Skatte- och tullavdelningen, enheten för skatteadministration, skatteavtal och tullfrågor
Katrín Fahlgren
103 33 Stockholm

Fi2019/02211/S3

F-skattesystemet – en översyn (SOU 2019:31)

Företagarna har beretts möjlighet att avge remissyttrande om slutbetänkandet från F-skatteutredningen. Här följer våra synpunkter.

Förslagen i korthet

Ett huvudsyfte i betänkandet är att utöka möjligheterna till kontroll och återkallande av F-skattegodkännande, främst hos Skatteverket. De förslag till lagändringar som läggs fram följer i huvudsak detta syfte.

En ny bestämmelse införs som innebär att ett godkännande för F-skatt kan tidsbegränsas, på den sökandes egen begäran eller om ansökan sker på avsikt att bedriva näringsverksamhet. Skatteverket ges en ny befogenhet att begära in uppgifter som verket anser behövas för kontroll av om förutsättningarna för att vara godkänd för F-skatt föreligger, och befogenheten kombineras med en möjlighet att utge föreläggande till den det gäller. Den som inte svarar på ett föreläggande kan få sitt F-skattegodkännande indraget, likaså om innehavaren av F-skattegodkännande inte har betalat skatter och avgifter i tid eller inte återbetalat felaktigt utbetalt belopp i samband med Rut-avdrag. Grunderna för indraget godkännande gäller generellt också för att neka en ansökan om godkännande. Grund för återkallelse ska anses föreligga när missbruket inte är obetydligt och har gett upphov till fara för att skatter eller avgifter undanhålls.

Bestämmelserna om vem som ska prövas när den sökande är ett fåmansföretag respektive en fysisk person utvidgas i båda fallen, och en ny definition införs av vad som ska anses utgöra ”bestämmande inflytande” i ett fåmansföretag.

Vidare föreslås också en översyn av reglerna om solidaransvar, i syfte att utreda hur bestämmelserna kan utformas för att motverka att F-skattesystemet används för att tillhandahålla svart arbetskraft, och att Bolagsverkets tillgång till uppgifter ska kunna utökas.

Företagarnas synpunkter

Företagarna anser, i likhet med utredningsbetänkandet, att F-skattesystemet i dag fungerar väl. Till skillnad från utredningen ser vi inte skäl för de förändringar som föreslås och avstyrker därför förslagen.

Vi ansluter till det särskilda yttrande som experterna Patrick Krassén och Lynda Ondrasek Olofsson har lämnat till utredningen (s. 375 ff. i betänkandet). De specifika inställningarna till de respektive förslagen i betänkandet och skälen för avstyrkande återfinns i yttrandet. Därutöver vill vi framhålla följande.

Ingen tillräcklig empirisk grund presenteras i utredningen för omfattningen av de beskrivna problemen. Utan sådan kunskap går det inte att bedöma hur betydande problemet är, om de föreslagna åtgärderna är proportionerliga, och om de skulle uppnå avsedd effekt. I de flesta fall skulle förändringarna göra det generellt svårare att erhålla F-skattegodkännande, även för bolag och företagare som agerar helt korrekt. Rättsosäkerheten skulle öka för F-skattesystemets användare.

Utredningen utgår återkommande från att de verktyg för kontroll, återkallelse etc. som i dag finns till Skatteverkets förfogande inte skulle vara tillräckliga. Trots detta saknas någon specifikation av Skatteverkets behov av de ändringar som föreslås.

Beräkningarna av skattefelet som presenteras i betänkandet är osäkra, och ingenting i det som presenteras avseende lagändringar visar på att dessa ändringar skulle innebära ett minskat skattefel. Konsekvensanalyserna, i synnerhet vad avser företag, är alltför knapphändiga och osäkra, i synnerhet för små företag, vilket även Regelrådet har påpekat i sitt remissyttrande (2019-10-19).

Vad avser förslaget om översyn av solidaransvaret ansluter Företagarna till de synpunkter som framförts i Näringslivets Skattedelegations remissyttrande (2019-10-22).

De sanktioner som föreslås i utredningen riskerar att leda till långtgående effekter på andra områden. Småföretagarnas Arbetslöshetskassa har påpekat i sitt remissyttrande (2019-10-18) att en företagare som får F-skattegodkännandet indraget, enligt arbetslöshetsersättningsens regler riskerar att också bli avstängd från a-kassan, eftersom personen själv kan anses ha orsakat sin arbetslöshet. I ägar- och ledningsprövningen av fristående huvudmän inom bl.a. skolväsendet ingår en prövning av "den personliga lämpligheten", som enligt propositionen (2017/18:158) ska innefatta "ekonomisk skötsamhet", dvs. att man "skött redovisning, betalning av skatter och arbetsgivaravgifter", och "viljan och förmågan att fullgöra skyldigheterna mot det allmänna, laglydnad i övrigt och andra omständigheter av betydelse beaktas vid lämplighetsprövningen. Som exempel på omständigheter av det sist nämnda slaget kan nämnas att personen har haft en ledande ställning i ett bolag som är eller har varit försatt i konkurs." Tillstånd att bedriva t.ex. fristående skolverksamhet skulle i teorin, om reglerna tillämpas strängt av alla inblandade myndigheter, kunna dras in – med synnerligen långtgående effekt för tredje part, bl.a. elever och föräldrar – om någon i skolans ledningskrets får sitt F-skattegodkännande (i en annan verksamhet) återkallat enligt 9 kap. SFL. Dylika följd effekter, som del av proportionalitetsbedömningen av de föreslagna sanktionerna, har inte beaktats av utredningen i tillräcklig utsträckning.

Vidare anser Företagarna att det språkbruk som präglar betänkandet – liksom delbetänkandet SOU 2018:49 – till stor del grundas i ett misstänkliggörande av företag och företagare, och dessas motiv. Begreppet ”falska egenföretagare” används fortsatt även i detta betänkande, trots att det är väsensfrämmande i skatterätten, och genom sitt användande skickar negativa signaler till användare av F-skattesystemet. De återkommande kraven på ”skötsamhet” andas av en inställning som utgår från att det ankommer på staten att dela in företagare i ”skötsamma” och ”icke-skötsamma”, skilt från det ordinarie straff- och sanktionssystemet. Sådant språkbruk bidrar inte till att öka förtroendet hos de företagare som använder F-skattesystemet för de ansvariga tillsynsmyndigheterna.

Utredningen har till ambition att göra en översyn av F-skattesystemet, och i utredningsdirektiven ingår i uppdraget att analysera hur villkoren ska vara så goda som möjligt för att starta, driva och utveckla företag, samt redogöra för om det finns behov av att ändra relevanta regler för att förbättra dessa villkor. Denna del av uppdraget har utredningen inte uppfyllt tillräckligt. Att utöka kraven, kontrollpunkterna och sanktionerna i F-skattesystemet riskerar att göra det svårare och mer rättsosäkert att få och behålla F-skattgodkännande, vilket försämrar villkoren för företagande. Eftersom empiriskt underlag om problemen med osund konkurrens genom fusk och missbruk idag i stor utsträckning saknas, liksom det eventuella behovet hos Skatteverket av utökade verktyg för kontroll och sanktioner, blir utredningens fokus på att stävja sådan osund konkurrens överdrivet. Från Företagarnas håll upplever vi att bedömningarna av ansökningar om F-skattgodkännande har blivit mer restriktiva de senaste åren, samtidigt som regelbördan för i synnerhet mindre företag har ökat på många områden. Vi hade därför velat se ett större fokus på regelförenklingar, för att utredningens översyn av systemet faktiskt skulle gynna möjligheterna att starta, driva och utveckla företag.

Patrick Krassén
Skattepolitisk expert
Företagarna

Patrik Nilsson
Samhällspolitisk chef
Företagarna